

ЙЕЖИ СТАШЕВИЧ (Jerzy Stasiewicz, 1968 г.) е поет, прозаик, драматург, рецензент и есеист. Отдаден е на спасяването на отмиращата традиция на полското село, ярко свидетелство за което е собствената му поезия. Автор е на стихосбирките *Уханието на моята земя* (*Zapach mojej ziemi*, 2002), *Търся собствената си сянка* (*Szukam własnego cienia*, 2005), *На поезията том III* (*Poezji tom III*, 2009), *Завърнах се* (*Powróciłem*, 2018), на драмата *Помирение* (*Pojednanie*, 2005), сборника с разкази *Собствен кът* (*Własny kąt*, 2011), както и на *За какво му е на някого кръст* (*Po co komi krzyż* – поезия и драма, 2015). Творчеството му е пространно коментирано от съвременната литературна критика: за него пишат Збигнев Кресовати, Едмунд Божемски, Лидия Ирена Венгладж, Даниела Длугош-Пенца, Пиотр Гошчицки, Анета Киелан-Пиетшик, Марек Словячек, Франтишек Вшетичка, Агнешка Кризел, Йоланта Шварц, Емил Биела, Елигиуш Димовски, Кшищоф Гембура, Моника Мачейчик, Антони Домбровски.

През 2008 г. е награден от министъра на културата с почетното отличие „Заслужил деятел на полската култура“. Удостоен е и с литературната награда на името на Густав Херлинг-Груджински. Негови книги са издавани в Литва, Германия и Чехия.

Заедно със съпругата си Виолета са инициатори и домакини на литературните срещи „На фона на бойното поле“ („Z bitwą w tle“) в Ниса.

Постоянен сътрудник е на литературното списание „Радостова“. Сътрудничи също на периодичните издания „Миготаня“ („Migotania“, бълг. „Трептения“), „Газета Културална“ („Gazeta Kulturalna“, бълг. „Вестник за култура“), „Власним глосем“ („Własnym Głosem“, бълг. „Със собствен глас“).

Член е на Съюза на полските писатели.

BOJĄC SIĘ CODZIENNOŚCI UCIEKAM W TEATR

Dni bywają posępne --
 Boję się deszczu , szarości , monotonii.
 Uciekam... Uciekam w głąb siebie,
 zasklepiam w kokon niebytu.
 Cisza jest krzykiem, hukiem,
 cierniem jątrzącym ranę.

Nie wierzę słońcu ?!
 Nie przebieram się w sobowtóra.
 Twarz wyraża gesty obce
 to maska starego mężczyzny –
 na pewno nie stąd!
 Spojrzenie pozostało wojenne
 pewnie był w plutonie egzekucyjnym?
 albo więźniem Oświęcimia. I przeżył.

Nie znam tego człowieka
 z moją twarzą ... – obcą na co dzień .

27 – 28.04.2017 r.

CZĄSTKA CZŁOWIEKA

Nie lubił go nikt na naszej ulicy

Szeptano o długoletnim wyroku
 ponoć za morderstwo

Sznyty na dłoniach świadczyły
 o dziwnej przeszłości

Do kościoła nie chodził
 księdza z Kolendą nie przyjmował

A gdzie zniknął na całe dni
 nie wiedzieli nawet najbliżsi sąsiedzi

Małej Ewelince z Grodkowskiej
 oddał nerkę

Kiedy sąsiedzi zaczęli się kłaniać
 Wyjechał

19.02.2015 r.

В СТРАХ ОТ ВСЕКИДНЕВИЕТО БЯГАМ В ТЕАТЪРА

Дните понякога са мрачни --
 Страхувам се от дъжда, от сивотата, от еднообразието.
 Бягам... Бягам навътре в себе си,
 зазиждам се в пашкула на небитието.
 Тишината е вик, грохот,
 трън, който разлютява рани.

Не вярвам на слънцето?!
 Не приемам образа на своя двойник.
 Лицето издава жестове чужди,
 то е маска на стар мъж –
 той не е оттук!
 Погледът си е останал от войната,
 навярно бил е от обречения полк?
 Или пък затворник от Освиенцим. И е оцелял.

Не познавам този човек
 с моето лице... – чуждо през цялото време.

ЧАСТИЦА ОТ ЧОВЕКА

Не го обичаше никой на нашата улица

Шушукаха за дълговременна присъда
 По всяка вероятност за убийство

Белезите по ръцете му говореха
 за странно минало

Не ходеше на църква
 Не приемаше свещеника на Коледа

А къде изчезваше по цели дни
 не знаеха дори най-близките съседни

На малката Евелинка от „Гродковска“
 даде бъбрек

А когато съседите вече го поздравяваха
 Замина

IŁE POZOSTAŁO

Ile pozostało w nas poetach
wrażliwości

czy deszcz
jest jeszcze deszczem

a liść poźółkły jesienią
potrafimy podnieść
i włożyć do książki
by zasechł na wieki

i trwał
dla przyszłych pokoleń
jak testament

spisany
na kamiennych tablicach
cmentarza

30.06.2011 r.

JA W NIEJ JESTEM I POCHYLAM SIĘ KU SOBIE

Nigdy nie wierzyłem lustrom
często widywałem w odbiciu twarz
dziś nie wiem... czy to twarz człowieka

Wędrówka chlebem poety
z kurzu soczyste grona liryków
I pytanie Very Kopeckiej o sens drogi

To nie tak... Poeta dźwiga na grzbiecie
ból i tragizm spotkanych w drodze
I nie jest pocieszycielem spowiednikiem

Buty świadectwem
Nie liczą drogi, a grymas podeszwy
zna odległość i noce przy księżycu

Tu trzeba skorzystać z jego poświęty
spijając wodę z przydrożnej kałuży
Ja w niej jestem i pochylam się ku sobie

1 – 3 listopad 2015 r.

КОЛКО НИ ОСТАНА

Колко ли остана в нас поетите
чувствителност

дъждът дали
е още дъжд

но пожълтялото листо наесен
успяваме да вдигнем
и да пъхнем в книгата
за да изсъхне там завинаги

и да го има
за бъдещите поколения
като завещание

изписано
на каменните плочи
на гробовете

АЗ СЪМ В НЕЯ И НАД СЕБЕ СИ СЕ СКЛАНЯМ

Никога не съм вярвал на огледалата
често съм виждал в отражението лице
днес не знам... дали това лице е на човек

Пътуването е за поета хляб
от прахта поникват сочни гроздовете на лириците
И въпросът на Вера Копецка за смисъла на пътя

Само че всъщност... Поетът носи на гърба си
болката трагизма на онези които среща в своя път
И не е утешител нито изповедник

Обувките му са свидетелство
Не измерват пътя но ярката гримаса на подметките
познава дължината и лунните нощи

Трябва той да се възползва от светлика на луната
Докато пие вода от крайпътната локва
Аз съм в нея и над себе си се скланям

KRZYŻ W PUSTKOWIU

Wypatrujesz na horyzoncie
przepływające statki
błogosławiąc szlak szczęśliwy

Maszł twój sięga nieba
zlewając się z wodą
w tangu fal
poprzez mgłę Giewontu

Rozpostarte ramiona
od zachodu po wschód
kierują wiatr Bałtyku
uległy żeglarzom - - -
aż po sztorm

Pustkowo, 1.07.2008 r.

Z GNIAZD WYGNANI

Jak tęcza – błysnęła iskierka nadziei
I czas był najwyższy w drogę...
Choć stały już konie i siąpił deszcz
Nikogo nie było przy wyjściu.

I stali tak dzień cały - -
Nim ktoś powiedział kilka słów.
Bo czegoż spodziewać się można
Po ludziach wygnanych.

Niewiele oczekiwano po dniu
A noc... – jak listopad
Paliło się niebo żelazem.

Z lasu – wilcze echa.
I ryk zagryzanych koni.
Czekano... Nadaremno czekano z nadzieją

КРЪСТ В ПУСТКОВО

Съглеждаш там на хоризонта
плаващите кораби
и благославяш щастливия им път

Мачтата ти опряла е в небето
споена с водата
в танго с вълните
сред мъглите на Гевонт¹

Ръцете пределно разпънати
от запад до изток
направляват балтийския вятър
покорен на моряците - - -
до урагана

ПРОГОНЕНИ ОТ ГНЕЗДОТО

Като дъга – проблясна искрицата надежда.
Крайно време беше да поемем нанякъде...
Макар че конете бяха спрели и ръмеше
И никой не се мяркаше на изхода.

Така през целия ден стояха --
Преди да каже някой две-три думи.
Защото има ли надежда
След прогонените хора.

Малко се очакваше след края на деня.
А нощта... – тъй както през ноември
Небето беше пламнало желязо.

От гората екне вълчи вой.
Реват разкъсани коне.
Очакване... Очакване напразно и с надежда.

---

¹ Гевонт – планински масив в Западните Татри. – Б. пр.

ŚLYSZEĆ SZEPT

Trzeba było być i słyszeć szept
Ja zastygły w milczeniu...

Gdzie pojawiło się słowo
rodził się człowiek i szedł

Czekała połąć ziemi i szumiące jezioro

Obfitością owoców witał sad
Jędrne grona kapały winem

spijanym jak mleko z matczynej piersi
w dniach kiedy maleńki świat jest tajemnicą

09.04.2016 r.

UKOJENIE

Świadkowie historii – kamienne mury

Słońce jak pogańska świeca
Cień wzmacnia strudzonego wędrowca
koi ból
Wiatr zaciera krople potu
zlizuje rany obnażone
dodając sił na dalszą wędrówkę

Dymem obrońców przesyty
krwią poległych zboczony
szukam wodopoju tatarskiej studni – po krzyk ...

Kłaniają się platany słońcu
jak braciszki Czarnej Madonnie
Wiatrołomem, bezdomnym skrzydłem starca

próbującym zburzyć mury do fundamentów

ostatniego świadka

Jestem...

ДА ЧУЯ ШЕПОТА

Трябваше да ме има и да чуя шепота
застинал в мълчание...

Където се е появило словото
се е родил човек и е поел на път

Очаквали са го широката земя и езерният шепот

Градината го е приветствала с обилни плодове
От набъбналите гроздови зърна се стича вино

изсмуквано подобно млякото от майчината гърд
когато мъничкият свят е тайна

УТЕХА

Свидетелите на историята – каменните крепости

Слънцето като поганска свещ
втвърдява сянката на странника моряк
облекчава болката
Вягърът потта изтрива
оголените рани лиже
и дава сили за нататък

С дима на воините просмукан
с кръвта на мъртвите опръскан
търся от татарски кладенец вода да пия – чак до болка...

Кестените на слънцето се кланят
като монасите на Черната Мадона
с Ветровала, с бездомното крило на старец,

което се опитва да събори крепостите до основите

на последния свидетел

Аз съм...

OOO

Wróćmy
do ziemi przodków
gdzie sad pochylił konary
jak starzec ramiona
i spróbujmy wskrzesić dym
co ulatywał z komina
nad pułapem strzechy
w czas odlotu bocianów...

Trzonów 2011 r.

LISTOPADOWE LUSTRO

Noc listopadową pięścią
wbija skobel księżycza
w lustro kałuży
okryte zeschniętymi liśćmi
W ten skobel falujący
zaglądam
pomarszczoną twarzą
w czas powrotu
Nie boję się nocnych ptaków
cieni odbitych w lustrze
obcej twarzy
gdy pochylałam się nad wodą

9 grudnia 2010 r.

ŻYCIE

Dom – krwisty pot
dłonie szorstkie odparzone
ciepło, chleb i sól
Kobieta drogą mężczyzny
dziecko śladem
w błotnistych koleinach życia
Dym – świadkiem bytu
jabłoń dorastaniem
kora twarzą
Sad się wyradza

О О О

Да се върнем
 в земята на предците ни
 където градината свежда клони
 както старецът рамене
 и да опитаме да възкресим дима
 който се е точил от комина
 над тавана на стряхата
 във времето на щъркеловото отлитане...

Тшонув, 2011 г.

НОЕМВРИЙСКО ОГЛЕДАЛО

Нощта с ноемврийски юмрук
 забива скобата на месеца
 в огледалото на локвата
 покрито с изсъхнали листа

В тази люшкаца се скоба
 се вглеждам
 с набраздено лице
 в мига на завръщането

Не се страхувам от сенките
 на нощни птици отпечатани в огледалото
 на чуждото лице
 когато се навеждам над водата

ЖИВОТ

Домът – кървава пот
 ръцете груби обгорени
 топлина и хляб и сол

Жената е пътят на мъжа
 детето е следата
 в блатистите канали на живота

Димът – свидетел е на битието
 ябълката – на растежа
 кората – на лицето

Градината се изродява